

**ДИРЕКЦИЯ НА ПРИРОДЕН ПАРК ВИТОША
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ**

Отчет за дейността на ДПП Витоша през 2008 г.

**СОФИЯ
2008 год.**

I. АРХИТЕКТУРНИ ЕЛЕМЕНТИ

1. Ремонт на пътеката и благоустройство на туристически маршрут х. Алеко – с. Бистрица /по Бистришка река/

Във връзка с цялостното благоустройство на маршрута бяха осъществени следните дейности, по-голямата част от които финансирани от средства предоставени от Уникредит Булбанк:

- ✓ Монтаж на 2 бр. дървени мостове с обща дължина 7.2 м.
- ✓ Ремонт на дървен мост с дължина 4 м.
- ✓ Монтаж на 7 бр. дървени скари с обща дължина 28.6 м.
- ✓ Почистване на водостоци - 53 бр.
- ✓ Ремонт на водостоци – 40 бр.
- ✓ Изграждане на нови водостоци – 13 бр.
- ✓ Поставяне на каменни стъпала и зачимяване – 6 бр.

Преди ремонта

След ремонта

2. Ремонт на пътеката и благоустройство на туристически маршрут х. Алеко – с. Бистрица /по Янчовска река/

Във връзка с цялостното благоустройство на маршрута бяха осъществени следните дейности, по-голямата част от които финансирани от средства предоставени от Уникредит Булбанк:

- ✓ Монтаж и ремонт на 6 бр. дървени мостове с обща дължина 31 м.
- ✓ Монтаж на 9 бр. дървени скари с обща дължина 43 м.
- ✓ Отстраняване на 9 бр. паднали дървета.
- ✓ Почистване на водостоци - 50 бр.
- ✓ Ремонт на водостоци – 26 бр.
- ✓ Изграждане на нови водостоци – 13 бр.
- ✓ Поставяне на каменни стъпала и зачимяване – 22 бр.
- ✓ Почистване на отводнителни канавки – 9 бр
- ✓ Почистване на езерце – 98 куб. м.
- ✓ Подзиждане на основи на мостове – 3 куб. м.
- ✓ Ремонт на преливник и направа на канавка – 20 л. м.

Преди ремонта

След ремонта

3. Изработване и монтаж на антипаркингови елементи и метални бариери

Изработени и поставени са антипаркингови елементи и метални бариери на ключови алеи и места в парка с цел ограничаване достъпа на МПС.

4. Изработка и монтаж на пътни забранителни знаци за ограничаване на движението на МПС на парковата територия.

Монтаж на 25 бр. забранителни знаци на територията на ПП Витоша.

5. Ремонт на алеи в парка, заедно с решаване на водоотвеждането и поставяне на експериментална настилка

Огледа на състоянието на алеите в парка след края на зимния сезон показва, че на много от тях поради компрометиране на изградената, но неподдържана от десетилетия система за водоотвеждане, е причинено съществено нарушаване и изравяне на настилката, като самите алеи са се превърнали в легла на повърхностни води. Поради тази причина се реши, че през 2008 г. една от основните ремонтни

дейности на Дирекцията на парка ще бъде започване на трайно и ефективно решаване на водоотвеждането по алеи с интензивно движение и съсредоточаване на туристи, както и възстановяване на алейната настилка. Направеният експеримент миналата есен на малък участък от алея с полагане на трайна настилка от смес между модифициран битум, шуп и цимент не се оказа успешен, тъй като тази настилка не можа да издържи на натоварването и разрушителното въздействие от гумите на кросови мотори, бъгита и АТВ-та- нашествие, което през последните години създава все повече проблеми за туристите и за работата на Дирекцията на парка по поддържане на алейната мрежа.

След щателен оглед на територията на парка в началото на м. февруари от северната му страна, където се съсредоточават основно туристите от София беше установено, че в най-лошо състояние са стръмните алеи Владая- Златни мостове и Княжево- Златни мостове. През м. февруари след координационна среща с Директора на Дирекция Зелена система при СО, имаща ангажименти по извършване на ремонтни работи на територията на парка в рамките на столична община и със съответният специалист отговарящ за Витоша. На срещата се реши, Дирекция Зелена система да поеме ремонта на алеята Владая-Златни мостове с уговорката, че все още няма уточнен бюджет на Зелена система за 2008 г., а Дирекция на ПП”Витоша”- на част от алеята Княжево-Златни мостове и в м. Дендрариума. В последствие през април и юни се проведеха нови срещи по този проблем и в крайна

сметка се разбра, че столична община няма до може да изпълни ангажимента си поради насочване на планираните средства за други дейности

В изпълнение на ангажиментите на Дирекцията на парка, се направи първоначално оглед на алеите за да установя местоположението и вида на ремонтните работи. Въз основа на огледа се реши да се извърши ремонт на алеята Княжево- Златни мостове в участъка под пътя за х. Иглика и над този път до Тисовата алея в Дендрариума, където водоотвеждането е 100% нарушено и в резултат на това алеята се е превърнала в плитко дере; ремонт на Тисовата алея, където водоотвеждащите канавки и водостоци са компрометирани и алеята е изровена; ремонт на водостока и алеята под второто езеро в м. Дендрариума със същите нарушения; ремонт на част от пътната настилка до спортно-информационния център за хора с двигателни увреждания в м. Игликина поляна и чешмата в същия център. В последствие оглед се направи и с представители на фирми-кандидати за извършване на ремонтните работи. След провеждане на съответните конкурсни процедури и получаване на оферти, беше избран изпълнител, който започна работа.

Преди ремонта

След ремонта

Всички планирани ремонти бяха извършени качествено, при което се възстановиха водоотвеждащите канавки, направиха се нов тип водостоци от бетон и зидан камък през алеите с голяма пропускателна способност, с приемна и изливна шахта, премостване през тях с дървени скари и мостчета, възстановяване на нарушеното водоотвеждане извън трасето на алеите и възстановяване на настилката им.

Преди ремонта

След ремонта

Преди ремонта

След ремонта

Преди ремонта

След ремонта

Във връзка с подобряване състоянието на туристическата инфраструктура, се извършиха и други поддържащи и ремонтни дейности - окосяване на поляната в м. Белите брези, окосяване и разкастряне на алеи в Дендрариума, възстановяване на подпорни зидчета от дялан камък и водостоци по пътя за Златните мостове,

възстановяване на малки участъци от нарушена паважна настилка по пътя- Златни мостове- Момина скала.

6. *Направа и монтаж на 10 бр. маси “Витошки тип”, 10 бр. стабилизирани огнища в района на с. Боснек*

7. *Поставяне на информационни табла*

- ✓ **Подготовка и поставяне на информационни табла на тема “Природно и културно-историческо богатство в района на с. Боснек” за Алеята на Карста в района на с. Боснек за печат**

Витоша **СПЕЦИФИЧНИ ТРЕВИСТИ ВИДОВЕ В РАЙОНА НА БОСНЕШКИ КАРСТ**

 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Добри димитър (Dimitris dimiterovii)	 Нивна ливница (Lilium bosniacum)	 Летно сонче (Helianthus annuus)	 Танец (Dianthus albanicus)	 Сиренев (Syringa alba)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)
 Прекрасен сиренев (Syringa alba)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)
 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)	 Лилковска ливница (Lilium bosniacum)

Специфични и ендемични тревисти видове живеат во регионот на Боснешкиот карст. Еден од главните причини за нивното исчезнување се смета за нивното уништување преку нивно искористување за градежни цели. Поради нивното исчезнување, Боснешкиот карст се смета за регион на нивното исчезнување. Секој од овие видови е заштитен и нивното уништување е строго забрането. Прогнозираното нивно исчезнување е строго забрането. Поради нивното исчезнување, Боснешкиот карст се смета за регион на нивното исчезнување.

- ✓ Табло за короядните петна на Офелиите и Момина скала

- ✓ Цифров вариант на входно табло на алеята за незрящи.

Ботаническа алея за незрящи

1. Бели елша - Salix alba
2. Облепено дърво - Sambucus racemosa
3. Бяла елша - Alnus incana
4. Ясен - Fraxinus excelsior
5. Облепено дърво - Sambucus racemosa
6. Зелени ябълки - Malus domestica
7. Поникава ябълка - Malus domestica
8. Поникава ябълка - Malus domestica
9. Българска боровина - Juniperus communis
10. Българска боровина - Juniperus communis
11. Облепено дърво - Sambucus racemosa
12. Бяла елша - Salix alba
13. Облепено дърво - Sambucus racemosa
14. Бяла елша - Salix alba
15. Българска боровина - Juniperus communis
16. Бяла елша - Salix alba
17. Бяла елша - Salix alba
18. Бяла елша - Salix alba
19. Бяла елша - Salix alba
20. Бяла елша - Salix alba
21. Бяла елша - Salix alba
22. Бяла елша - Salix alba
23. Бяла елша - Salix alba
24. Бяла елша - Salix alba
25. Бяла елша - Salix alba
26. Бяла елша - Salix alba

Ботаническата алея за незрящи е създадена през 2000 г. от Дирекцията на **Природен парк Витоша** със Държавна агенция по горите с любезното съдействие на Национално читалище на слепите „Луи Брайл“. Сътрудничество за доброволен труд (CVS България), Зелени Балкани-София и „Зелени вана“ ЕАД.

Алеята е изградена по проект на фирма „Агроекопроект“ ЕООД. Ботаническата алея е специализирана за ползване от хора с частично или напълно уредено зрение и дава възможност за запознаване с някои основни и интересни растителни видове.

Ботаническата алея за незрящи е с дължина 620 м и включва 26 броя дървета, храстове и тревисти видове за опознаване. Пред всеки от сезонавалните обекти има поставена табелка, съдържаща текст на брайл и картини, чрез който е дадена основна информация за всеки от растителните видове. Алеята е разположена в м. Киселище и е част от Дендрариума на Природен парк Витоша.

Дирекция на Природен парк Витоша
ул. Янчова, 17
1121 София
тел. 02/952 02 77
www.park.vitosha.org

✓ Табло за приятелите на парка

Доброволците от:

ЗМ	Citi
АбСRO	ТМF ЕООД
БТК ГРУП	BCD Travel
Загорка АД	
Colliers International	
Моторола България	
Неохимики България	
Александър Хюс България	
Джонсън Контролс Електроникс България ЕООД	
Американска търговска камара в България	
Фондация „Помощ за благотворителността в България“	

✓ Табло за приноса на УниКредит Булбанк

Истинските приятели вярват в нас и ни подкрепят!

Дирекцията на Природен парк Витоша благодари на приятелите от УниКредит Булбанк за помощта при възстановяването на туристическата инфраструктура по маршрута х. Алеко – с. Бистрица (около 2 ч 15 мин).

Real friends trust and support us!

Vitoshka Nature Park Directorate thanks its friends from UniCredit Bulbank for their support in the restoration of the tourist infrastructure along the route Aleko Hut – Bistritsa Village (about 2 h 15 min).

8. Ремонт и изграждане на нови дървени скари и нови мостове

Монтаж на 3 бр. дървени мостове, 1 бр. дървена скара по туристически маршрут х. Алеко – с. Бистрица /по Янчовска река/.

9. Ремонт на заслони и туристически чешми

Ремонтирана е чешмата в м. Игликини поляни и чешмата на Златни мостове..
Почистен е каптажа в м. Копитото. Извършен е ремонт на заслона в местността Кало.

10. Поддържане на алеята за незрящи

- ✓ Извършен бе ремонт на 28 бр. метални стойки в м. Дендрариум.
- ✓ Демонтиране на брайлови табели и съответстващите им български текстове на Алеята за незрящи в м. Дендрариума
- ✓ Монтиране на нови надписи от PVC фолио
- ✓ Отпечатани са нови брайлови табели

11. Поддържане и обслужване на пещерата Духлата

Съгласно издаване на заповед за регламентиране посещаемостта на пещерата Духлата е изготвен регистър за посещаемостта който се попълва в кметството на с. Боснек.

12. Обогаляване експозицията на музеите

Във връзка с планираното откриване на новия музей на водното конче в м. Белите брези през м. май, както и отваряне за посетители на останалите два музея – на мечката и совите, още през м. януари започнаха подготвителните работи. За осигуряване в срок изработването на експозицията на новия музей на водното конче, се извърши кординиране и контролиране работата на екипа от НАТФИЗ, с който Дирекцията на парка сключи договор за изработване на експозицията. Многократно бяха проведени срещи с екипа, работещ по музейната експозиция за уточняване на детайли, за конкретизиране на отделни работи, които трябва да се извършат от Дирекцията и от творческия екип, за закупуване на необходимите материали и т.н.

След зимният период при огледа през м. февруари се оказа, че около сградата на Музея на водното конче са възникнали някои проблеми – проникване на влага по основите, разрушаване на част от външната цокълна минерална мазилка, целостта на улучите в резултат на вандализъм /включително и проведените подземни

такива/ за водоотвеждане на скатните покривни и повърхностните теренни води, вандалски нарушения на изградените в близост до музея детски площадки и др. Всичко това наложи до пускането на музеите в експлоатация през м. април да се извършат съответните ремонтни работи.

В резултат на добрата организация и синхрон при изпълнение на отделните работи, екпозицията на новият музей беше готова в планираният срок и той беше открит за посетители.

Успоредно с подготовката на експозицията за новия музей бяха извършени и подготвителни работи за обогатяване експозицията в музея на совите. Беше направена в музея творческа среща със скулптор, работил и преди това с Дирекцията на парка, с цел обновяване и изработване на нови макети на сови, и за освежаване интериора на музейната експозиция. Всички предвидени работи за освежаване и обновяване на музейната експозиция на музея на совите бяха извършени в срок и той беше отворен за посетители през м. април.

13. Ремонт на торфищната алея

Извършен бе ремонт на част от дървената конструкция на торфищната алея, почистени бяха храстите и се окоси околното пространство.

14. Подмяна и освежаване на маркировката и насочващите табели по основни туристически маршрути

✓ Подготовка и изпълнение на Договор за реклама с ЧЕЗ Груп България.

Работата по договора обхващаше:

- обсъждане и споразумяване върху начина за реклама – насочващи туристически табели;
- обсъждане и избор на конкретни маршрути в планината за полагането им;
- изготвяне на списъци-описи с необходимите табели;
- обсъждане, изработване и преработване на графичен дизайн на носителите на рекламните знаци;
- намиране на фирма-производител на рекламните носители;
- намиране на изпълнители за поставяне на рекламните знаци на терен;
- подържане на контакт с отдела връзки с обществеността на ЧЕЗ-ГРУП, относно отразяването в медиите на общите дейности;
- координация и комуникация със всички участници в работата.

Като краен резултат на територията на парка бяха поставени 191 бр. нови насочващи табели с логото на ЧЕЗ-Груп. Те изцяло замениха старите насочващи табели

по маршрутите кв. Драгалевци – х. Алеко, кв. Симеоново – х. Алеко, Черни връх – Кумата – Зл. Мостове. Допълнително бяха поставени и 6 бр. табла с размери 40 x 25 см., информиращи посетителите за приноса на Чез-Груп и за продължителността на отделния маршрут. Насочващите табели бяха изработени от метал по стандарта на БТС. Носещите стълбове на насочващите табели бяха преобоядисани в жълт цвят. По маршрута кв. Драгалевци – х. Алеко и х. Кумата – Зл. Мостове беше обновена и лятната маркировка.

- ✓ Обновяване на туристическата маркировка по маршрута кв. Княжево – м. Златните мостове.

През месец май беше освежена лятната маркировка по маршрута кв. Княжево – м. Златните мостове, заедно с три групи доброволци от Френската езикова гимназия. По маршрута, чрез договор с подизпълнител беше обновена и ситемата от насочващи табели, общо 65 на брой. Старите табелки са изцяло подновени с нови, а носещите стълбове са преобоядисани в жълт цвят.

- ✓ Монтаж на 35 бр. туристически табели по туристически маршрут х. Алеко – с. Бистрица /по Бистришка река/ и 51 бр. туристически табели по туристически маршрут х. Алеко – с. Бистрица /по Янчовска река/.

- ✓ Монтаж на 35 бр. туристически табели по туристически маршрут вр. Черни връх – х.Физкултурник.

15. Пребоядисване и подновяване на коловете от зимната маркировка

През 2008 бяха пребоядисани стълбовете от зимната маркировка по маршрутите от с. Железница до станцията на НСА, от Черни връх до заслон Седлото и част от маршрута от Голи връх до Черни връх. Последният маршрут не беше довършен поради влошаване на метеорологичните условия и приключване на активния за теренна работа сезон. По маршрута Черни връх – х. Кумата бяха поставени и поредни номера на стълбовете. Поръчани и изработени са нови метални стълбове за допълване и подмяна на основните зимни маршрути, които ще бъдат поставени през следващата година.

16. Отстраняване на паднали дървета от основните туристически маршрути

Вследствие на ветровал и ледолом през есента на 2008 година се наложи отстраняване на 217 бр. паднали дървета по основни туристически маршрути.

17. Обхождане на маршрути с цел проектиране на алеи за спускане с планински колела по идея на гражданско сдружение.

Обсъждане на възможностите за това с представители на сдружението. В рамките на тази година дейности по реализиране на тази идея не бяха предприети поради непредставяне на пълна информация от страна на сдружението относно местоположението и дължината на идейното трасе.

18. Обхождане на алеи около Бистрица по инициативи на местни граждани и обсъждане на възможности за ремонт.

Замерване на мостове и участъци с нужда от ремонт. В последствие ДПП Витоша сключи договор за ремонт на разгледаните участъци с фирма-подизпълнител, като в работата се включиха и представители на местните граждани.

19. Среци и разговори с представители на гражданско сдружение „Петър Димков“.

Обсъждане на вариант за маркиране на маршрут и съвместна работа. Маршрутът кв. Княжево-м. Момина поляна е често посещаван от членовете на сдружението. Те имат идеята да маркират маршрута чрез дървени табелки с мисли на Петър Димков и при срещите тази идея беше обсъдена с ДПП. До приключване на годината, членовете на дружество не представиха конкретен проект на табелките.

20. Проектиране на ремонтни дейности по Боянското езеро

По сигнал от туристи, че през земно-насипната стена на Боянското езеро се наблюдава пропускане на вода. За целта ДПП Витоша подготви и разпрати съответните писма-сигнали до гражданска защита при Столична община и Министерството на извънредните ситуации, от които обаче не се получи реакция. В тази връзка ДПП Витоша предприе следните действия:

Установи се контакт със специалисти от „Енергопроект“ по хидротехническо строителство, които бяха заведени на място за оглед и становище. Тяхната констатация беше, че просмукването на водата за сега не крие опасности, но е необходимо в бъдеще да се извърши геодезическо заснемане на стената и да се разработи проект за нейното укрепване. Въпреки изявената от тях готовност да се заемат със задачата и многократните разговори да се сключи договор и да се започне работа, поради ангажираността на тези специалисти с други ”по-важни” задачи според тях, това не можа да се реализира през 2008г.

Изпълнението на това укрепване обаче е необходимо, и то трябва да се реализира през 2009г., когато по всяка вероятност ще трябва да се потърсят и други проектанти.

II. ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

1. Актуализация на информацията в интернет страницата на парка.

През цялата година при необходимост беше осъвременявана информацията в сайта на ПП Витоша. В раздел „Новини” беше публикувана информация за интересни и важни събития. Същата беше илюстрирана със снимков материал.

С цел по-активно представяне на новините, свързани с парка, беше разработена визия и изготвени двата първи броя на електронния бюлетин. В него бяха включени последните и най-важни новини. Той беше включен в сайта на ПП Витоша и беше разпратен на електронни медии.

2. Организиране на акции с ученици и доброволци на територията на парка

- ✓ Провеждане на образователни ателиета на тема „Пътуване сред дивата природа” пред ученици от 120-то училище „Г.С.Раковски” в София във връзка с традиционната седмица на природолюбieto на училището.

На традиционните за 120-то училище "Г.С.Раковски" дни на природолюбieto експерти от Дирекцията на парка проведоха обучение на тема "Пътуване в дивата природа". Учениците следиха с интерес презентациите и участваха активно в практическите занимания.

- ✓ Представяне на парка пред френски ученици, работещи по съвместен проект с 35-то СОУ „Добри Войников”

На гимназистите им бе изнесена лекция за дейността на ДПП Витоша.

Вследствие на активните контакти с тях група от учениците активно се включиха в различни дейности на територията на парка (боядисване на маркировка, мониторинг на растения и т.н.).

- ✓ Представяне на проект „Възстановяване на балканската дива коза на територията на ПП Витоша” пред ученици от 91 Гимназия с Преподаване на Немски "Проф. Константин Гълъбов" – 12-13.06.2008г.
- ✓ Организиране провеждането на “Ден в полза на обществото” – част от проекта “Дни на доброволчеството 2008” на територията на ПП Витоша.

Организиране на дейностите, свързани с ремонтни работи (подготовка на основата и подновяване на лаковото покритие на пейките, масите, шезлонгите и люлките) на парковата инфраструктура пред х. Момина скала с доброволния труд на служителите на фирма ЗМ.

- ✓ Полагане на едnodневен доброволен труд в подкрепа на общественоразноползна полза е съвместна инициатива на Американската търговска камара в България и фондация “Помощ на благотворителността в България” ФПББ

Във връзка с провеждане Деня на доброволния труд през м. май, отново беше извършена предварителна подготовка за ползотворното му провеждане. В резултат на направения оглед на територията на парка за състоянието на местата, в които има най-голямо съсредоточаване на туристи, а туристическата инфраструктура там се нуждае от освежаване и ремонтни работи, като място за провеждане на трудовия ден беше избрана местността Дендрариума. Като основни проблеми, по които ще трябва да се работи там бяха локализираните изровената от пролетните води Тисова алея и алея под второто езеро /ремонтирани предната година, но некачествено от Столична община със средства от ФАР/, освежаване импрегнацията на дървените съоръжения за игра на децата на територията на Дендрариума и някои ремонтни работи по алеята за незрящи. Отново с цел ефективната работа на доброволците беше направен разчет за необходимите материали и инструменти, които бяха закупени и доставени. Предвид сложността на някои необходими ремонтни работи, които могат да бъдат извършени само от майстори-строители, беше решено доброволците да извършат само импрегнация на детските съоръжения и някои подготвителни работи/ разчистване на водостоци и водоотвеждащи канавки, запълване на ровини по алеите със скална маса и др./ по ремонта на алеите, с което да улеснят по-нататъшната работа по тях от хора с опит в тази дейност. Хубавото време и добрата организация от страна на Дирекцията на парка доведе голям брой доброволци от фирми, които подпомагат поддържането на туристическата инфраструктура в ПП"Витоша", студенти и сътрудници на неправителствени екологични организации. Всички предвидени за изпълнение работи бяха напълно извършени.

✓ Участие в засаждане на декоративни храсти в м. Дендрариума, организирано от рекламна агенция “Бригада” на френска фирма - юни

3. Подготовка на определителя “Дърветата и храстите на ПП Витоша” за трето преработено издание:

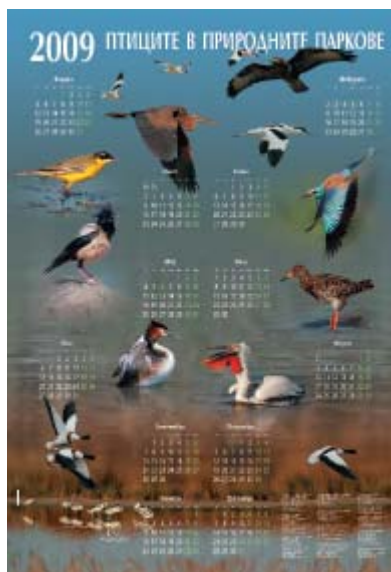
Осъществени са контакти с автори и рекламодатели, актуализирани са текстовете и илюстрациите, включени в изданието. Подписване на договори с рекламодателите за определителя “Дърветата и храстите в ПП Витоша” и оформяне на окончателна визия на рекламите.

4. Отпечатване на мини определител “Следите на бозайниците в България”

5. Преиздаване на плакатите за лечебните растения – тираж 1000 бр.
6. Преиздаване на плакатите за пеперудите - тираж 1000 бр.
7. Преиздаване на плакатите за бозайниците - тираж 1000 бр.
8. Преиздаване на плакатите за птиците - тираж 1000 бр.
9. Преиздаване на плакатите за дърветата и храстите - тираж 1000 бр.
10. Издаване на стенни календари за 2009 година

Работа по отпечатване на календар за 2009 г. “Птиците в природните паркове” (контакти с дирекциите на парковете и обсъждане визията и формата на календара, събиране на оферти, контакти с автора на фотосите, подбор на снимки, контакти с издадел, съвместна работа за визията на календара, разпращане на тиражите по парковете).

11. Периодични публикации, участия в семинари и работни групи

✓ Публикация във в. „Българска гора”

Беше публикувана информация във в. “Българска гора” и във www.park-vitosha.org за проведеното залесяване, почистване и ремонтни работи на съоръженията в местностите Игликина поляна и Дендрариума по повод седмицата на гората.

✓ Участие в предаването “Бащино огнище” на телевизия “Планета”

Беше заснет и излъчен 10-минутен репортаж за популяризиране на новооткрития музей на водното конче, както и на другите музеи и информационни алеи в парка.

✓ Изготвяне на опровержение относно публикувана невярна информация във в. “Ехо”, свързана с предстоящо проектиране и изграждане на лифт от Перник към Черни връх.

Във връзка с публикуване на невярна информация, беше изготвено опровержение и изпратено на редакцията на вестника.

✓ Публикуване на информация във сп. “Гора” за представянето на България като “Почетен гост” на изложението “Посоки към природата” от 28 до 30 март т.г. в Париж.

✓ Популяризиране на българските природни паркове във Франция

Установяване на контакти и предоставяне на информация за Природните паркове в България на френския сайт за България www.destination-bulgarie.net

Включване на сайта www.bg-parks.net във френския сайт за България www.destination-bulgarie.net.

✓ Участие в бизнес-форум организиран от Областна администрация Перник

През м. февруари по покана на Областната администрация на гр. Перник, представител на ДПП Витоша взе участие в бизнес-форум за обсъждане на действия и мерки, с цел привличане на инвеститори и разработване на проекти за използване на средствата от структурните европейски фондове, с оглед развитие на района. Както една от възможностите в тази насока беше дискутиран и проблема за развитие на екологичен туризъм на територията на област Перник, при активното използване територията на ПП"Витоша". На бизнес-форума бяха изложени вижданията на Дирекцията на парка за развитие на екологичния туризъм в крайпарковите селища на територията на областта и предложих помоща на специалистите от парка при разработването на общински проекти за развитие на екологичния туризъм. За целта се установиха контакти със съответните представители на общинските администрации в Перник и Самоков, за да може по-ефективно и бързо да реагира Дирекцията на парка при нужда от съдействие.

✓ Участие в Международна конференция "Зелени градски пространство и зелени системи"

През м. април представител на ДПП участва в международната конференция „Зелени градски пространства и зелени системи“, която се проведе в София, с участието на специалисти от страни от Централна и Източна Европа. На конференцията бяха представени редица примери и практики за използване на крайградските територии / какъвто е ПП"Витоша"/ за отдих. По време на срещата се установиха контакти с колеги от България и други европейски страни с цел споделяне на полезни идеи и опит в организирането и управлението на териториите за крайградски отдих.

✓ Участие в семинар организиран от WWF Дунавско Карпатска Програма – България за финансиране на мрежата НАТУРА 2000 – м. януари 2008

✓ Участие в семинар и работна среща (4 март - София) за Норвежката програма за двустранно сътрудничество с България и грантовата схема на Европейското икономическо пространство (ЕЕА) – представяне на проектните идеи, разговори с потенциални партньори от Норвегия.

- ✓ Участие в среща (20 март – Пловдив) с представители на парковите дирекции и ДАГ за планиране и съгласуване на бъдещи действия по участие с проектни предложения по различни програми и финансови механизми.
- ✓ Среща с представители на Министерство на Околната Среда – Испания и Consejería de Medio Ambiente. Junta de Castilla y León на Регионалното Министерство на Околната Среда - Кастилия и Леон за обсъждане на възможностите за сътрудничество.
- ✓ Работна среща с представители на ESRI – България във връзка с изготвяне на проектно предложение с което да кандидатстваме по ОП Административен Капацитет.
- ✓ Участие в работни срещи с представител на NHU Норвегия за финализиране на проектното предложение и уточняване на ролята и задачите на партньорите по проекта.
- ✓ Участие в семинар организиран от Зелени Балкани и Асоциация на Парковете в България - „Партньорства за Европейското природно наследство”.

Изнасяне на презентация по време на семинар в Поморие – „Партньорства за Европейското природно наследство” (май 2008)

- ✓ Участие в семинар, организиран във връзка с представяне на програмата за грантове за НПО към Европейското Икономическо Пространство.
- ✓ Участие в Еко-фестивал „Поморийско езеро” 2008, подготвяне на експозиция посветена на природните паркове в България на специализиран щанд и предоставяне на информация за природните паркове в България на гостите и участниците в еко-фестивала.

Подготвяне и изнасяне на презентация, информационни материали и други във връзка с представяне на природен парк Витоша по време на Еко-фестивал „Поморийско езеро” 2008.

Щанда с информационни материали за природните паркове в България по време на Еко-фестивал „Поморийско езеро” 2008

Щанда с информационни материали за природните паркове в България по време на Еко-фестивал „Поморийско езеро” 2008

- ✓ Участие в дву-дневен семинар, организиран от БДЗП на тема „Бизнес и Биоразнообразие”
- ✓ Участие в годишната конференция на EUROPARK Federation – представяне на българските природни паркове.

Работната група по финансиране на ЗТ и Natura 2000 – в рамките на годишната среща на EURO PARK Federation, състояла са в края на септември в гр Брашов - Румъния

- ✓ Участие в деня на отворени врати на ОП Околна среда.
- ✓ Участие в репортаж на BTV за предстоящото издаване на книгата “Лечебните растения в ПП Витоша” – юли 2008
- ✓ Интервю на тема “Лято на Витоша” за програма България на БНР – юли 2008
- ✓ Участие в семинар “Природен парк Витоша в Европейската екологична мрежа Natura 2000 и необходимостта от опазване и възстановяване на горските екосистеми на територията на парка” с презентация на тема “Природен парк Витоша в Европейската екологична мрежа Natura 2000 – природни местообитания, растителни и животински видове” – март 2008

- ✓ Изнасяне на беседа за ПП Витоша пред хора с увреждания в м. Дендрариума – юни 2008

- ✓ Участие в работна среща за едрите хищници – 18.02.2008 – Съюз на ловците и риболовците в България, София.
- ✓ Участие в работна среща за завършване на плана за действие за опазване на кафявата мечка в България – 19.02.2008 – Съюз на ловците и риболовците в България, София.
- ✓ Участие в работна среща за инициране създаването на “План за действие за вълка в България” – 24.03.2008г. - МЗП, София
- ✓ Участие в среща на работна група по изпълнение на “План за действие за дивата коза в България”– 11.03.2008г. – МОСВ, София.
- ✓ Участие в работна среща „Едри хищници и кръвоследи” – Жагубице, Република Сърбия – 10 – 14.04.2008г.
- ✓ Участие в информационна среща по повод утвърждаване на заповедта за създаване на защитена зона „Витоша” – 15.05.2008г. – с.Бистрица.

- ✓ Участие в семинар „Финансиране на защитени територии и работа с бизнеса” - 25-27.06. 2008, Кюстендил.
- ✓ Участие в работна среща „мониторинг на лалугера” по изпълнение на НСМБР – 10 - 12.09.2008г., Калофер.
- ✓ Участие в семинар „Управление на зоните по НАТУРА 2000” – 23-24.10.2008 – гр. Габрово.
- ✓ Участие в 3-та работна среща за изработване плана за действие за вълка в България, Владая 10 – 12.11.2008г.
- ✓ Оказване на съдействие на ДПП Шуменско плато при провеждане на конкурс за детска рисунка през м. април.

Популяризиране на конкурса сред столичните училища за по-масово участие в него.

- ✓ Участие в изложението “Туризм и свободно време” в гр. Варна

По традиция Природен парк Витоша, съвместно с другите природни паркове, беше представен със своите печатни издания на изложението. Посетителите проявяваха интерес както към определителите на библиотека „Витоша”, така и към плакатите за бозайниците, пеперудите, птиците, дърветата и храстите и лечебните растения.

- ✓ Подготовка за участие и представяне на България като “Почетен гост” на изложението “Посоки към природата” в Париж /от 28 – 30 март 2008/

По покана на организаторите на изложението “Посоки към природата”, България взе участие, но тази година като „Почетен гост” /всяка година акцентът е

върху една страна – „почетен гост”, към която интересът на посетителите и на медиите е най-голям, а същата е мащабно представена/. Българският щанд /с обща площ 88 м2/ беше аранжиран по впечатляващ посетителите начин, като за целта беше разделен на 3 сектора, чието оформление представяше картини от българската природа, интериор на типична българска къща, карти на Европа и България със ситуация на парковете.

Широкоформатните цветни постери представяха българската природа, архитектурно наследство, традиции и бит. Художественият дизайн, подборът на илюстративния материал и качествената изработка на постерите придадоха на щанда естетически вид, оценен високо от организаторите и посетителите на изложението. По покана на ДАГ, на българския щанд присъстваха със свои представители и рекламни материали МОСВ /представяйки 3-те национални парка/, Държавна агенция по туризма, Регионална асоциация по туризъм “Стара планина”, “Болкан трек”, “Spatia WILD life”, “MB fun”, “Еко монд”, БААТ и “Одисея ин”.

В церемонията по откриване на изложението се включиха официалните лица от българска страна, представители на организаторите, както и представители на българската и френска преса, а музикалните интерпретации на Николина Чакърдъкова предизвикаха интерес и създадоха настроение сред посетителите.

Природните паркове бяха представени с няколко вида богато илюстрирани цветни издания, CD-та и плакати. PR-експертът на ДПП Витоша представи пред френската публика българските природни паркове и тяхното богато природно и културно наследство. Презентации на различни теми имаше и от страна на ДАГ, МОСВ и представители на туроператорите, присъствали на българския щанд.

Беше посетен българския културен център в Париж и там бяха депозиранни информационни материали.

Преди началото на изложението и по време на провеждането му бяха публикувани многобройни информационни материали за природните ни паркове в сайта, вестниците и списанията на изложението, беше дадено интервю.

Може да се каже, че представянето беше успешно, а ангажиментите, свързани с установяване на координация и партньорство между организаторите на изложението, проектантите на щанда и българските представители, бяха изпълнени по начин, който удовлетвори всички участници в тази инициатива.

12. Допълване на архива от снимки с представители на флората и фауната
Допълнен е архивът от снимки с представители на Витошката флора

Допълнен бе архива от снимки с нови снимки на бозайници, влечуги и птици,
както следи от тяхната жизнена дейност.

13. Участие в изложението „Лов, риболов и защитени територии”

Осъществяване на домакинство на щанда на Природните паркове в рамките на изложението “Природа, лов, риболов” в гр. Пловдив (март 2008).

14. Издаване на книга за лечебните растения на територията на ПП Витоша

✓ Събрани са останалата част от текстовете за книгата – общо за 77 вида лечебни растения

- ✓ Написан е уводът за книгата
- ✓ Извършена е предпечатната подготовка

Многократно разпространено старо растение с коризонтално, като ил, стъбло, дебело коренище, покрито с мъхоблатки, тъмнокви, извисяващо се надземно стъбло от стъбла листа. Силно развити са в началото многобройно развити по височината, до 1 м дълги с до 30 от дълги дялове. Листовата гатунда покриващата, дълго пересто изглежда, перилта с изобилно разположени. Листовата пересторост, с това дялове, в долната част първото дявление, а горната пересто изглежда. Сората в две реда по дължината по височината на листните дялове, покрити с неясни, шестъгълни, азурни, разположени са безредно (често дялове на коризонтално) и отово.

Използване: По всички български места в България, изобилно и отово, отово, отово 1800 м надморска височина.

Многократно разпространено старо растение с коризонтално, като ил, стъбло, дебело коренище, покрито с мъхоблатки, тъмнокви, извисяващо се надземно стъбло от стъбла листа. Силно развити са в началото многобройно развити по височината, до 1 м дълги с до 30 от дълги дялове. Листовата гатунда покриващата, дълго пересто изглежда, перилта с изобилно разположени. Листовата пересторост, с това дялове, в долната част първото дявление, а горната пересто изглежда. Сората в две реда по дължината по височината на листните дялове, покрити с неясни, шестъгълни, азурни, разположени са безредно (често дялове на коризонтално) и отово.

Използване: По всички български места в България, изобилно и отово, отово 1800 м надморска височина.

Използване: По всички български места в България, изобилно и отово, отово 1800 м надморска височина.

Използване: По всички български места в България, изобилно и отово, отово 1800 м надморска височина.

15. Поддръжка на музеите за периода април – октомври

Посещаемостта на музеите за 2008 година надхвърли 2000 посетителя.

- ✓ Музей на Мечката – бяха извършени основно поддържащи дейности. През 2009г. предстои обогатяване на експозицията. Музеят работи по график през почивните дни в периода май-октомври, за което на временен трудов договор бе нает интерпретатор. С организирани групи музеят продължи да работи и след края на активния туристически сезон.

- ✓ Музей на Совите – закупено бе и разположено в сградата на музея подово покритие. Бяха извършени и други поддържащи дейности. Музеят работи по график през почивните дни в периода май-октомври, за което на временен трудов договор бе

нает интерпретатор. С организирани групи музеят продължи да работи и след края на активния туристически сезон.

✓ Музей на водното конче – През 2008г. бе открит музей на водното конче на територията на ПП Витоша. Бяха отпечатани 14 броя информационни табла за музей на Водното конче. Беше завършена цялостната експозицията и разположена всградата на музея. Печат на информационни табла за музей на Водното конче. Беше разработена и издадена брошура за музея. Музеят работи по график през почивните дни в периода май-октомври, за което бе нает интерпретатор. С организирани групи музеят продължи да работи и след края на активния туристически сезон.

16. Преиздаване на диплянците за совите (формат А3 и А4), мечките (формат А3 и А4) и водното конче .

Гореописаните дипляни за първи път тази година бяха отпечатани на рециклирана хартия. Ежегодното им преиздаване се налага, поради голямата посещаемост на музеите, към които има огромен интерес.

17. Честване на седмица на гората и европейската седмица на гората

Отбелязване на Седмица на гората

Във връзка с предстоящото традиционно честване Седмицата на гората, през м. февруари беше направен оглед на територията на парка, за да се локализируют местата и да се определят видовете работи, където е най-необходимо да се насочат доброволците за извършване на помощни и възстановителни работи след края на зимния сезон. Огледът показва, че най-подходяща за целта е територията на Игликини поляни, където Дирекцията на парка преди три години изгради Спортно-информационна алея за хора с двигателни увреждания. В този период, вандалски посегателства бяха нанесли поражения върху информационната система, съоръженията за двигателни упражнения, преградите, срещу навлизане на МПС на територията на зоната и на засадената храстова и дървесна растителност с утилитарна и декоративна цел. За ефективното провеждане на доброволния трудов ден беше направен разчет за необходимите материали и инструменти, които бяха закупени и доставени на място. В осъществяването му под логистичното ръководство на служителите от Дирекцията на парка, като доброволци взеха участие колеги от ДАГ, студенти от Лесотехническия университет и граждани – приятели на Витоша. Всички планирани работи по ремонта и импрегниране на дървената паркова мебел, освежаване и възстановяване на информационните табла, възстановяване на загражденията срещу навлизане на автомобили на поляната и засаждане на нова растителност бяха изпълнени.

Отбелязване на Европейската седмица на гората

Тази година за първи път в България беше отбелязана Европейската седмица на гората. В тази връзка беше осъществена доброволческа акция на територията на ПП Витоша. Във връзка с ползотворното провеждане на Деня за доброволен труд по

повод на Европейската седмица на гората през м. октомври, отново бяха извършени предварителни организационни работи. Като място за провеждането му беше определен Туристически център Алеко, във връзка с което в резултат на съответното проучвателно обхождане, бяха определени видовете работи, които трябва да се извършат там – демонтиране на изгнилата естрада пред х. Алеко и изграждането ѝ отново с нов дървен материал, импрегниране на дървени туристически съоръжения – беседки, дървени мостове и скари, поставяне на паметно табло с логото и името на фирми, подпомагащи поддържането и обновяването на туристическата инфраструктура в парка и т.н. Беше направен разчет за необходимите материали и инструменти за ефективното провеждане на трудовия ден, които своевременно бяха закупени и транспортирани до туристическия център. При провеждането на трудовия ден взеха участие служители на ДАГ, на фирми, подпомагащи парка, туристи и сътрудници на неправителствени екологични организации. Всички предвидени работи бяха изпълнени, като особено полезно за бъдещото провеждане на масови туристически прояви около х. Алеко беше демонтирането на амортизирана естрада и нейното възстановяване.

18. Организиране на среща с ползвателите на туристически обекти на територията на ПП Витоша и кметовете на селищата около парка

С цел обмен на идеи за отбелязване на 75-годишнината на ПП Витоша през 2009 г. в края на 2008 г. беше организирана среща, на която бяха споделени ценни идеи за отбелязване на годишнината на парка.

19. Идентифициране на възможности и подготовка на проекти и кандидатване към различни донори

✓ Програма INTERREG IVC

Същност на извършената работа: поддържане на комуникация с испанските партньори и подготвяне на необходимата документация за партньорство на ДПП Витоша в проекта.

Резултати: Изготвено и подадено проектно предложение с наименование „Иновации и развитие на предприемачество в рамките на НАТУРА 2000”. Водещ партньор е Consejería de Medio Ambiente. Junta de Castilla y León на Регионалното Министерство на Околната Среда – Регионално Правителство на Кастилия и Леон – Испания.

✓ Норвежката програма за двустранно сътрудничество с България и Финансовия Механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕЕА)

Същност на извършената работа:

Изготвяне на проектни идеи и търсене на партньори;

Преглед на ръководствата за кандидатстване;

Кореспонденция с лицата посочени за контакти по двете програми за изясняване на възникнали въпроси.

Резултати:

Изготвени са 3 проектни идеи: 1) Разработване на национална сертификационна система и стандарт за екологично устойчиви туристически дейности; 2) Насърчаване на устойчивото управление на горите чрез идентифициране на ГВКС, съответни мерки за тяхното управление и системи за мониторинг на ГВКС в природните паркове на България; 3) Диверсификация на финансовите механизми за генериране на приходи за ЗТ и горите и пилотно тестване в ПП Витоша.

Идентифицирани са два потенциални партньора от Норвегия за проект № 1. Всички проектни идеи са изпратени до МОСВ, Норвежката Агенция за Природни ресурси и съответните организации отговорни за изпълнение на програмите от Норвежка страна, както и до потенциални партньори в Норвегия и Лихтенщайн.

Подготвен и подаден проект по ФМ на ЕИП с наименование: „Възраждане и запазване на традиционни строителни техники и умения, използвани в България”.

Водеща организация по проекта е ДПП Витоша, а NHU Норвегия е партньор – **СПЕЧЕЛЕН** – на второ място по брой точки

Бюджет на проекта: 598 190,00 лв

Продължителност: 2009 – 2010 г (24 месеца)

✓ Програма за сътрудничество между България и Фландрия – 2008.

Същност на извършената работа: Подготовка на проектната документация, кореспонденция с партньорите по проекта, подпомагане изготвянето на необходимата документацията от страна на българските партньори по проекта - ДПП Странджа, ДПП Българка, ДПП Персина, ДПП Русенски Лом и Асоциация на Парковете в България.

Резултати: Изготвен и подаден проект за тристранно партньорство между България, Фландрия и Македония по програмата за сътрудничество между България и Фландрия. Проектът е насочен към използване на дистанционните методи и ГИС при управлението на защитени територии и Natura 2000. - **СПЕЧЕЛЕН**

✓ Програма за сътрудничество в Югоизточна Европа (SEE European Cooperation Program);

Същност на извършената работа: Комуникация с водещите партньори по програмата, участие в срещи с българските партньорски организации за изясняване ролята и ангажиментите на партньорите в конкретните проектни предложения; набавяне на необходимите подкрепителни писма и документи от страна на организациите партньори и релевантни държавни институции; подготвяне и предоставяне на необходимата информация във връзка с разработване на проектните предложения за кандидатстване по програмата.

Резултати: Подготвени и подадени три проектни предложения (*eman "Expression of Interest"*) с водещи партньори от Италия (Province of Bologna; Province of Emilia-

Romagna Region, Delta del Po Natural Park; Triest University) и ДПП Витоша - партньор от Българска страна.

- ✓ ОП Административен Капацитет - Приоритетна ос „Добро управление”, подприоритет 1.4 „Администрацията – партньор на бизнеса”.

Същност на извършената работа: Разработване проектно предложение от името на ДПП Витоша - Водеща организация, а всички останали паркови дирекции са партньори по проекта. Като част от работата по изготвяне на проектното предложение са подготвени докладни до ДАГ, документи деклариращи готовност на партньорите да участват в предвидените по проекта дейности и др. Проведени са работни срещи за планиране на дейностите по проекта и т.н.

Резултати: Разработен и подаден проект „Публично частните партньорства – в услуга на природата и хората” – **СПЕЧЕЛЕН** – Класиран на първо място от всички подадени по съответната процедура проекти. Грамотата за първото място бе връчена на Г-н тома Белев - Директор на ПП Витоша лично от Министъра на държавната администрация Г-н Василев по време на „дни на отворените врати” посветени на ОПАК и проведени в х-л Хилтън (м. ноември 2008г)

Бюджет на проекта 558 646.12;

Продължителност: 12 месеца , с начало на изпълнение 2009г

„Дни на отворените врати” посветени на ОПАК - проведени в х-л Хилтън (м. ноември 2008г)

Грамота за първото място на ДПП Витоша
в надпреварата за финансиране на проекти по ОПАК

✓ Програма „Място за живот” на Фондация ЕКООБЩНОСТ

Същност на извършената работа: проучване на изискванията за кандидатстване по програмата, изготвяне на проект, обсъждане на възможностите за партньорства.

Резултати: Разработено и подадено проектно предложение на тема „Информационна кампания за проблемите на Българските паркове” – **СПЕЧЕЛЕН**
Бюджет на проекта: 6000 лева

Продължителност: 7 месеца с начало на изпълнение м. ноември 2008г

✓ Програма LIFE+

Участие в разработването на предложение за проект по програма LIFE+ съвместно с ДАГ, WWF и парковите дирекции.

Подготвено е и подадено проектно предложение.

✓ INTERREG IVC – II-nd Call for Proposals.

Преглед на възможностите за финансиране на проекти по програмата и стартиране на инициални разговори за участие на ДПП Витоша като партньор.

✓ Координиране и участие в изпълнението на текущи проекти, което включва следните типове дейности:

- Предоставяне на допълнително изискана информация във връзка със сключване на договори по вече спечелени проекти;
- Изготвяне на информационни материали и презентации;
- Участие в срещи, семинари и др. мероприятия свързани с изпълнението на проектите;
- Изготвяне на междинни и финални технически и финансови отчети, доклади за хода на текущи проекти, протоколи от срещи и семинари и др.

Резултати:

- Подготвяне и предоставяне на допълнителна информация на Националното звено за контакти по програмата за сътрудничество на Югоизточна Европа (МРРБ) във връзка с проектните предложения, в които ДПП Витоша е партньор.
- Подготвяне на изискана информация и представянето ѝ в срок на ЦЗФД към МФ във връзка с предложението за проект „Възраждане и запазване на традиционни строителни техники и умения, използвани в България”
- Подготвяне и предоставяне на необходимите документи и общо споразумение за сътрудничество на МДААР във връзка с финализиране на договора по спечелен проект към програма ОПАК от ДПП Витоша.

20. Изработка на юбилейни тениски на ПП Витоша /за 75-годишнината на парка през 2009 г./

21. Подготовка на издаване на определител на птиците на България.

Започна подготовка по издаване на илюстриран определител с табла за определяне на птиците на България. Закупени са авторски права за илюстрациите и са сключени договори с консултанти – орнитолози.

22. Подготовка за издаване на Фотоалбум "Природните паркове в България" на български и английски език.

Изданието се подготвя от колегите от други паркове с партньорско участие на ДПП Витоша.

23. Контакти с фотографи с цел подбор на снимков материал за експониране на изложба за ПП Витоша във фоайето на дирекцията.

През годината бяха провеждани срещи с автори на фотографии за бъдещи контакти с тях през 2009 г. за събиране на снимков материал за парка при отбелязване на 75-годишнината

24. Подбор и предоставяне на илюстративен снимков материал от парка за изданието „Пътеводител на Витоша” на издателство „Тангра Танака”

Подбор и предоставяне на над 50 бр. снимки от Витоша, по теми на издателството

25. *Завършване на работата по изданието „Десет най-популярни маршрути за пешеходен туризъм със ски и снегоходки на Витоша“.*

Изданието е цветно, във формат А6 и съдържа 68 стр. Това издание е част от стратегията за насърчаване и популяризиране на видове спорт, неувреждащи природата. Пътеводителят е предназначен за начинаещите и по-напреднали туристи с желание да посетят Витоша и през зимния сезон. В него може да се намери полезна и необходима информация за предприемане на излети със ски и снегоходки в Природен парк „Витоша“ на теми: рисковете на зимния туризъм; най-опасните места на Витоша; избор на екипировка; описание на най-популярните маршрути и начини да се ориентирате при движение по тях, карта на маршрутите в стандартна координатна система, което позволява използването на GPS устройство; фигури и снимки, които помагат за визуалното възприемане на информацията. Авторите на този пътеводител са млади и активни хора с дългогодишен опит в българските планини – със ски, сноуборд, снегоходки и планинско колело. Те са основатели на сдружението „Сикрет трейлс“, чиято цел е популяризиране красотата на природата и добрите възможности, които тя предлага за практикуване на различни видове спорт. Желанието им е да насърчат активния начин на живот.

Заедно с изданието са изработени и положени на терен 6 бр. информационни табла за пешеходни маршрути със ски и снегоходки на български и английски език).

Корица на пътеводител

26. Подготвителна работа във връзка с подбор на растителните и животинските видове, включени в НАТУРА 2000 защитените зони

С цел предоставянето им на художник за направа на илюстрации към “Ръководство за планиране на дейности в земи и гори от горския фонд в Natura 2000 защитени зони”, беше уточнен броят и подбрани растителните и животинските видове. Ще бъдат изготвени 257 вида /растения, безгръбначни, риби, земноводни и влечуги, птици/ с формат на илюстрациите А4

27. Поддържане на връзки с държавните и общински структури занимаващи се с проблемите на кадастъра.

- ✓ Участие в междуведомствена комисия с Агенцията по кадастъра и Областна дирекция”Земеделие и гори” София за съвместяване на кадастралната карта и картата на възстановената собственост на с.Мърчаево

Във връзка изготвянето на кадастрална карта на София се проведе среща за съвместяване на картата на възстановената собственост на с.Мърчаево с изготвена кадастрална карта на София. По отношение на ПП Витоша изрично беше подчертано границата на парка да бъде отразена съгласно Заповед № РД-179/01.03.2004 г. на МОСВ и кадастралните единици да се разделят когато границата преминава през тях.

28. Кореспонденция с частни физически и юридически лица, общински и държавни структури по проблеми свързани със собствеността и ползванията в парка.

- ✓ Изготвяне на справки за местоположението на частни имоти по отношение на зоните в ПП Витоша.
 - ✓ Кореспонденция с ДАГ, РДГ София, ДГС София и ДЛС Студена-Витошко по проблемите свързани със собствеността в ПП Витоша.
29. *Подпомагане работата на стажантите от Lycee d'Ennseignement Generale et Technologique Agricole Hector Serres, Dax: - подкрепа за изготвяне и координиране на програмата по време на стажа им в България, логистична подкрепа и оформяне на необходимите документи.*
30. *Обслужване на заинтересовани граждани в парковия информационен център – предоставяне на информация за маршрути, възможности за различни видове излети, информационни материали и продажба на литература.*
- ✓ Приемане на посетители на НПИЦ, предоставяне на информация и продажба на информационни материали
 - ✓ Инвентаризиране на наличните информационни материали в НПИЦ, изготвяне на ценоразпис за материалите, предназначени за продажба

31. *Участие в практики по Дендрология, Ботаника и Фитоценология на студенти от Лесотехнически Университет*

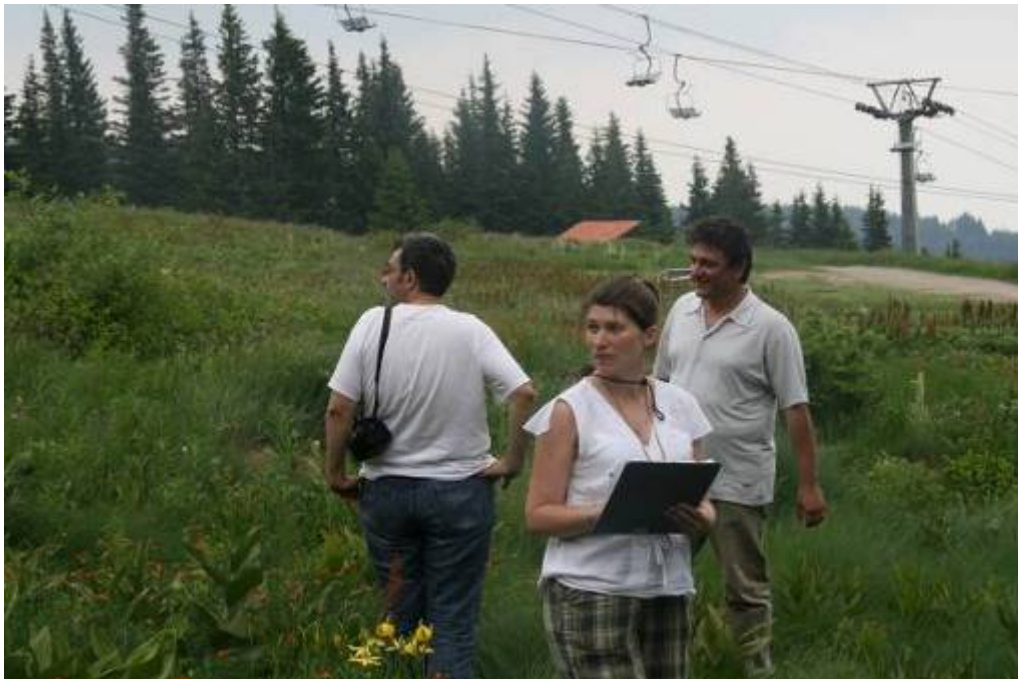

III. ПРАКТИКО – ПРИЛОЖНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

1. Мониторинг върху популациите на защитените и застрашените растителни и животински видове.

- Мониторинг на растителни видове

✓ Проведен мониторинг върху популациите на защитени и застрашени растителни видове към НСМБР– *Trollius europaeus* и *Lilium jankae*. – юни 2008

- ✓ Продължава мониторингът върху състоянието на видове, свързани с Боснешки карстов район - *Ophrys cornuta*, *Fritillaria orientalis*, *Adonis vernalis*, *Anemone nemorosa*, *Hyssopus officinalis*.

- ✓ Изграждане на слой с разпространението на витошкото лале и янкиевия крем в парка - слойт е изработен въз основата на информация от теренни проучвания направени през периода 2005-2008 година.

- *Мониторинг на животински видове*

- ✓ Провеждане на регулярен мониторинг на кафява мечка на територията на ПП Витоша

Бяха утвърдени маршрути за провеждане на редовен мониторинг на вида в границите на Природния парк. Като допълнение бе попълвана наличната в ДПП база данни за установено присъствие на кафявата мечка.

Според изискванията на НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ (НСМБР) маршрутния метод за мониторинг на вида бе приложен два пъти в годината - през пролетта и есента по утвърдените маршрути. Предстои изпращането на попълнените формуляри до ИАОС – София.

През 2008г. на територията на ПП Витоша пробни площадки за събиране на космени проби не бяха залагани.

- ✓ През 2008г. беше провеждан редовен мониторинг на процеса на гнездене на двойка скални орли на територията на ПП Витоша.

- ✓ Мониторинг на дива коза на територията на ПП Витоша:

Бе разработена цялостна система за мониторинг на дивата коза в границите на ПП Витоша. Бяха уточнени маршрути и места за наблюдение.

В рамките на третата фаза на проект ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА БАЛКАНСКАТА ДИВАТА КОЗА В ПРИРОДЕН ПАРК ВИТОША за периода от 01.01.2008г. до 01.12.2008г. бяха уловени и транспортирани до ПП Витоша 2 броя женски диви кози от ДЛС „Извора” – гр.Девин. На една от козите беше поставен радио-нашийник.

През 2008г. се запази тенденцията за добър прираст. Бяха родени общо 6 броя ярета, 2 от които извън аклиматизационното ограждение. Всички новородени оцеляха до месец декември 2008г.

През месец октомври на свобода в парка от аклиматизационното ограждение бяха пуснати още 6 броя диви кози. На един млад мъжки екземпляр бе поставен радио предавател.

В рамките на проекта бе закупено оборудване за мониторинг, проведени повече от 130 теренни дена в наблюдение на дивите кози и събрана ценна информация за процеса на адаптация, състоянието и тенденциите в развитието на популациите диви кози на територията на ПП Витоша.

През цялата година продължи проследяването на животните чрез радиотелеметрия.

✓ Мониторинг на лалугер

През 2008 година бяха проучени някои от старите известни находища на вида на територията на ПП Витоша. бе установено, че на територията на две от бившите находища над с.Ярлово и в района на с.Железница вида е напълно изчезнал. Бяха уточнени две предварителни пробни площи за мониторинг на вида според НСМБР в България.

✓ Мониторинг на земноводни

В резултат на проучване на видовия състав, числеността на популациите и заплахите за някои видове земноводни на територията на ПП Витоша беше

поставено началото на изграждане на цялостна система за мониторинг на част от земноводните в ПП Витоша. Бяха уточнени методиката и конкретните места за провеждане на мониторинг за различни видове. През месец юни бе проведен мониторинг на някои важни за херпетофауната места в границите на Природния парк.

- ✓ Провеждане на мониторинг на глухар на територията на ПП Витоша – района на резерват “Торфено бранище”

- ✓ Мониторинг на някои видове пеперуди на територията на ПП Витоша, района на м.Копитото.

- ✓ Мониторинг на други представители на фауната - периодично бяха извършвани наблюдения и на други животински видове. Най-често това бяха благороден елен, сърна, дива свиня и др.

2. *Проучване на състоянието на редки и конзервационно значими видове мъхове и провеждане на мониторингова програма*

Резултатите от проучването на мъховете в ПП “Витоша” през 2008 г. могат да се обобщят така: установен е един нов за българската мъхова флора вид – и един нов за Витоша вид – *Lophozia excisa*. Намерено е находище на застрашения вид *Ulota crispa*. Потвърдени са находищата на 9 вида, съобщавани в миналото от Витоша.

В сравнение с 2007 г. и на двете мониторингови площадки се наблюдава намаляване на общото проективно покритие на съпъстващите мъхове. По-съществени са промените в местообитанието, където се намира втората отчетна площадка.

Ulota crista

Tayloria lingulata

Sciuro-hypnum latifolium

3. Провеждане на мониторинг на собствеността

Бяха изготвени типови анкетни карти и раздадени на собствениците и ползвателите на сгради и съоръжения в парка. Въз основа на това изградихме база данни на хартиен носител с информация за площ, етажност, вид на постройката, ак за собственост, заповед за строителство, заповеди за учредяване на други вещни права, брой места, дворно място, огради, съоръжения в оградата, електроснабдяване, водоснабдяване, третиране на отпадни води, разрешение за водоползване, разрешение за ползване на воден обект.

4. Поддържане и актуализиране на географската база данни на ПП Витоша

- ✓ Обработка на цифрова информация за актуализиране на базата данни със собствеността на горите и земите в ПП Витоша

Беше закупен специализиран софтуер за трансформация на данни в различни координатни системи, с помощта на който се прехвърли базата данни на ДПП Витоша в международната координатна система UTM WGS84.

- ✓ Обработване на GPS данни от теренна работа на експертите в ДПП Витоша
 - картиране на находища на защитени растения в туристически център Алеко;
 - картиране на нарушения на почвената повърхност в следствие на преминаване с тежки машини по ски писта Лалето;
 - картиране на разрушени морени с цел разширяване на ски писти в туристически център Алеко;
- ✓ Обработване на данните от теренни проучвания на сградите и съоръженията в ПП Витоша и изработване на географска база данни

След проведено анкетиране на собствениците и ползвателите на сгради и съоръжения в ПП Витоша беше актуализирана базата данни за сградите и съоръженията в парка.

- ✓ Обработване на информация от сателитни изображения с цел подготвяне на информационни табла

През 2008 г. беше закупена сателитна снимка на част от Витоша, която след подходяща обработка беше подготвена за основа на информационни табла.

- ✓ Изготвяне на база данни на хабитатите по Натура 2000, спрямо новият лесоустройствен проект на ДЛС Витошко-Студена

След изработване на нови лесоустройствен проект на ДЛС „Студена-Витошко” беше преработена и базата данни с Натура 2000 хабитати. Това се наложи поради факта, че в новия ЛУП има ново номериране на отделите и подотделите в ГФ.

- ✓ Съставяне на архив от топографски карти на Витоша и изграждане на ГИС база данни

Закупени са топографски карти на Витоша в М 1:5000. Картите са дигитализирани и е изградена географска база данни.

Подготовка на картен анализ и изготвяне на становище относно проект за СПУП на ТСЗ „Алеко”.

- ✓ Настройване на GPS система за работа с цифрови данни за парка на терен-

Закупен е софтуер и са настроени устройства Pocket PC за работа на терен чрез GPS засичане върху електронна карта.

5. Поддържане на система от постоянни пробни площи за мониторинг на видове и съобщества

- ✓ Мониторинг върху състоянието на видове, свързани с Боснешки карстов район - *Ophrys cornuta*, *Fritillaria orientalis*, *Adonis vernalis*, *Anemone nemorosa*, *Hyssopus officinalis* – май 2008

- ✓ Проведе се ежегодния мониторинг на системата от постоянни пробни площи за мониторинг на горски съобщества – 9130, 9170, 9410, 91E0, 91M0, 91H0 – май 2008.

- ✓ Мониторинг на короядното петно в м.Офелиите – юни 2008

- ✓ Мониторинг на витошкото лале и янкиевия крем съвместно с доброволци – юли 2008

Участваха 6 екипа, които покриха маршрутите Голи връх-Алеко, Голи връх-Преспа, Бистришки резерват, Бистришки резерват-Черни връх, Кумата-Коняръника.

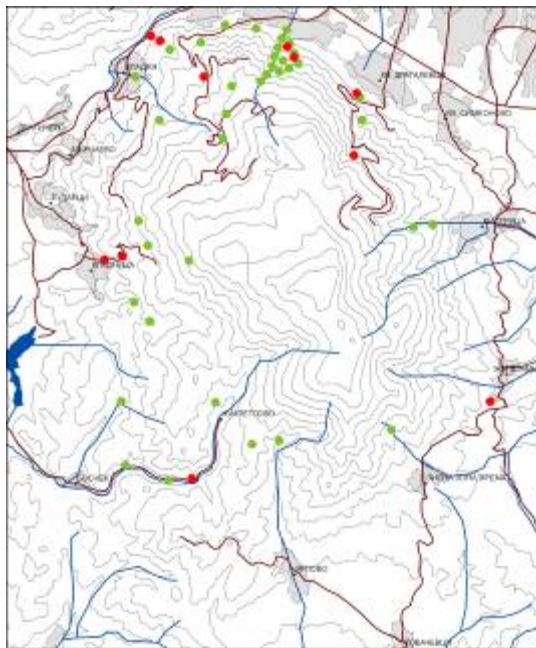

6. Проучване на земноводните на територията на ПП Витоша

Проучване на видовия състав, числеността на популациите и заплахите за някои видове земноводни на територията на ПП Витоша – това проучване бе проведено през месец юни 2008 от експерт фауна към ДПП съвместно с Борислав Я. Наумов - Централна лаборатория по обща екология, Българска академия на науките.

Резултатите от проучването са ситематизирани в доклад от Борислав Я. Наумов, съхраняващ се в Дирекцията на ПП Витоша.

Находища на дъждовника (*S. salamandra*) на Витоша:

- данни до 1999 г.
- данни от 2000 до 2008 г.

7. *Проучване на природни местообитания в Боснешки карстов район - картиране и изясняване на синтаксономичната им принадлежност по метода на Braun-Blanquet*

Изготвена е карта с прецезирани граници и разпространение на типове хабитати 6210 и 62A0, както и карта с по-големи находища на някои видове лечебни растения. Изяснена е синтаксономията на двата типа хабитати. Посочени са редките, защитени и ендемични растения, както и някои нови видове, досега непубликувани за региона на на Витоша планина.

8. *Проучване на биоразнообразието на водорасловата флора на територията на Природен парк Витоша*

Направен е преглед на литературата, съдържаща данни за изследвания на алгофлората на Витоша:

В периода 28.03. – 19.10.2008 г. са събрани общо 98 водораслови проби от предствителни пунктове в следните Натура 2000 местообитания (посочени с кодовете си): за р. Бистришка – 9110, 9410, 8110 и 6230; за р. Боянска – 9170, 62D0, 8110, 7140, 4060, 6150; за р. Струма – 8110, 4060, 8210, 9110. Освен това са включени и някои пунктове от тези поречия за оценка на антропогенното влияние върху реките. В последствие бяха включени и допълнителни пунктове от територията на парка, като напр. езерото в Дендрариума, Владайска река при Златните Мостове и извора Живата

Вода. Това е първият етап от двугодишния проект. Догодина пробите ще бъдат анализирани и ще бъдат представени крайните резултати от проучването.

9. Актуализиране на лесоустройствените планове на ДГС и ДЛС, съгласно ПУ

Бяха проведени консултации с лесоустроителните групи, устройваща ДДС Витошко и ДГС София и бяха представени предложения свързани с бъдещото планиране на дейностите и отчитане стойността на защитената територия като зона от Националната екологична мрежа Натура 2000. Изготвен е и експертен анализ относно влиянието на ЛУП и проектираните дейности върху Благоприятния природозащитен статус (БПС) на горските хабитати на територията на ДЛС съгласно изискванията на Директивата за хабитатите в Натура 2000 зоната „Витоша” BG0000113. Изготвен е доклад и карта със засегнатите типове тревни хабитати от дейностите, заложи в Лесоустройствения проект. Изготвен е таблица с размер на засегнатите площи и оценка на БПС за съответните типове хабитати по параметър “площ на местообитанието”.

Анализ на съвместимостта на ЛУП с изискванията на ПУ на ПП Витоша . Данните са предоставени на устройващите групи и представени на Лесоустройствените съвещания.

10. Мониторинг на короядните петна на територията на парка.

✓ Изготвяне на План за действие за възстановяване и опазване на горските екосистеми на територията на ПП „Витоша” от името на ДПП Витоша и сдружение „Инициативна група Витоша”.

✓ Закупуване, доставка и участие в поставянето и отчитането на феромонови капани в засегнати от корояда смърчови гори, съвместно с ЛЗС София и ДЛ София

11. Обсъждане на защитена зона “Витоша”. Граници и режими. Подготовка на проекто-заповед за зоната.

В процеса на подготвяне на последния вариант на заповед за обявяване на защитена зона Витоша BG 0000113, част от общоевропейската мрежа НАТУРА 2000 ДПП разработи проекто-заповед, която бе изпратена до Министерство на Околната Среда и Водите. Бяха проведени срещи с експерти от Българско дружество за защита на птиците и МОСВ.

IV. МЕРОПРИЯТИЯ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ЕСТЕСТВЕНИТЕ ПРИРОДНИ ПРОЦЕСИ

*1. Възстановяване на находището на алпийски повет (*Clematis alpina*) в ПП Витоша.*

Дейности по възстановяване находището на *Clematis alpina* (алпийски повет) в ПП Витоша - събрани са резници и семена от алпийски повет (*Clematis alpina*) с цел възстановяване находището му на територията на ПП Витоша. Събраният размножителен материал е с произход от поречието на река Яденица (Западни Родопи) и е предаден за вкореняване и сеитба в разсадник.

2. *Подпомагане на находището на мушмуловидната брекина на територията на ПП Витоша*

Дейности за подпомагане популацията на мушмуловидната скоруша (*Sorbus chamaemespilus*) на Витоша. На 27 юли 2008 г. бяха събрани 210 леторасли от 70 храста. Находището се намира в м. Църна могила, Пирин. От леторастите бяха получени 230 броя резници, които са заложени за вкореняване в Декоративен разсадник “Секвоя” на 28 юли. Подготвения материал за размножаване все още не е готов за реинтродукцията. Дейностите ще продължат и през следващите години.

3. *Продължаване на работата по програмата за реинтродукцията на балканската дива коза в ПП Витоша.*

Продължаване на работата по програмата за реинтродукцията на балканската дива коза в ПП Витоша

През 2008 г. продължи работата по възстановяването на балканската дива коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*) в Природен парк Витоша.

Кратко описание на дейностите по проект “Възстановяване на балканската дива коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*) в Природен парк Витоша:

✓ Събиране на информация за улов и реинтродукция на кози в Европа и контакти в организации, които имат такъв опит;

✓ През 2007 бяха уловени и транспортирани в ПП Витоша общо 2 диви кози:

- 12.02.2008 Девин Уловена женска дива коза – 4годишна. Име – Корина, уловена в 9.15 часа. Транспортирана до Витоша и пусната в ограждението същия ден в 18.15 вечерта

- 14.11.2008 - женска дива коза - ДЛС "Извора" - 8 години уловена в 9.00 сутринта, пусната сация ден в 19.55 в оградата. Поставен нашийник

✓ Установено бе раждането на шест ярета в добро здравословно състояние и се развиват добре. Четири от тях се намират се в аклиматизационното ограждение, а две са извън него.

✓ Охрана на района обитаван от дивите кози – за цялата 2008г. ДПП, съвместно с ДЛС „Витошко-Студена” и СДП „Балкани” осигури непрекъсната охрана на района около аклиматизационното ограждение.

✓ Бяха инспектирани и ремонтирани всички солища в района обитаван от дивите кози.

✓ Поддържане на техническата база – оградата на ограждението бе редовно проверявана и всички повреди своевременно отстранявани. За нуждите на охраната бяха осигурени дърва за огрев. На няколко пъти бяха извършвани ремонтни дейности по пътя, осигуряващ достъп до района.

✓ Кореспонденция и сключване на договор с ЕкоБългария.ТВ за безвъзмезно предоставяне на правата за излъчване на документалния филм „Завръщането”, описващ процеса на възстановяване на балканската дива коза на територията на ПП Витоша.

✓ Представяне на проект „Възстановяване на балканската дива коза на територията на ПП Витоша” пред ученици от 91 Гимназия с Преподаване на Немски "Проф. Константин Гълъбов" – 12-13.06.2008г.

✓ Организиране и провеждане на работна среща с представители на ловните дружинки на селата разположени на юг и запад от ПП Витоша.

✓ Подготовка на улов на живи диви кози през 2009.

Партньори в проекта са: Партньори: ДПП Витоша, ДДС Витошко, СДП Балкани.

Проекта се осъществява с финансовата подкрепа на:

- Национален Доверителен ЕкоФонд;
- Държавна агенция по горите
- Франкфуртското зоологическо дружество;
- Програма KNIP MATRA Кралство Холандия.

4. *Залесявания на короядните петна*

Организиран бяха пролетни и есенни залесявания с доброволци и донори на сечищата в м. Момина скала и Драгалевски манастир. Продължиха дейностите на инициативна група Витоша за подпомагане залесяването на Витоша и подпомагане на възобновяването на горските екосистеми.

Участие в залесяване със студенти от Университетски клуб по екология UNESCO, в м. Момина скала

5. *Дейности за подпомагане на клековата популация на Витоша*

Събрани са шишарки от клек за семенен материал от клековите съобщества над х. Алеко, pista “Стената” и са предадени в Горска семеконтролна станция София за обработка и тестване – октомври 2008

6. Възстановяване на бяла върба (*Salix alba*) по поречието на р. Струма на територията на ПП Витоша

През март 2008 година бяха събрани резници от *Salix alba* и *Salix purpurea*, които бяха заложени за вкореняване в разсадник. През ноември получените 350 фиданки бяха залесени край р. Струма в участъка над с. Боснек. Залесяването се проведе с помощта на 50 доброволци, организирани от Фондация “Екообщност”.

*7. Подпомагане на популацията на лалугера (*Spermophilus citellus*)*

През изтеклата година бе проведен мониторинг на една от колониите на лалугера на територията на ПП Витоша – в района на с.Кладница. Проучени бяха обхвата на местообитанието, числеността на популацията и взети конкретни мерки по поддържане на оптимално състояние на местообитанието. За анализ на състоянието на популацията на лалугера на територията на ПП Витоша беше поканен Йордан Кошев – специалист биолог, работещ по проблемите на вида в България.

Бяха проучени и две стари находища на лалугера в границите на парка – над с.Ярлово и в района на с.Железница. И на двата обекта представители на вида, както и дупки обитавани от тях не бяха открити. При анализа на събрана информация се достигна до извода, че основна причина за същественото намаляване на числеността на лалугера в ПП Витоша е влошаването на местообитанията на вида. Липсата на паша и обрастването на пасищата, от една страна, и намаляването на площите използвани като сенокосни ливади са основните предпоставки за това явление. Това наложи да се прави допълнително косене в района на находището.

8. Противоерозионни дейности

Вследствие на нарушенията на тревната покривка и нерегламентираното разрушаване на морени започна свличане на земни маси. Необходимо бе да се вземат

спешни мерки по отстраняване на последиците и да се изградят противоерозионни прагчета.

V. КОНТРОЛНИ ДЕЙНОСТИ

1. Извършване на регулярни проверки на терен и разследване на незаконосъобразни дейности в ПП Витоша:

✓ Незаконно изграждане на ски инфраструктура в района на туристически център Алеко

В тази връзка се предприеха следните действия:

- Бяха известени по надлежния ред всички компетентни органи и институции
- Съставена комисия за установяването на щетите, нанесени върху ски-писта “Лалето”, и е изготвян доклад с данни за тяхния вид и размер, включително и карта с тяхното местоположение – теренна дейност и обработка на данните в дирекцията – октомври 2008
- Извършени проверки за нарушения на територията на парка и съставяне на констативен протокол – 2 посещения на ски-писта “Лалето”, октомври и ноември 2008.
- Картиране на площта на противоерозионните дейности на ски-писта “Лалето” и изготвянето на shape с получените резултати
- Предприети са съответни дейности за ограничаване на ерозионните процеси.

✓ Незаконно преминаване на МПС и строителна техника извън пътната мрежа в района на х. Алеко, м. Офелиите.

✓ Проверки на терен по сигнали за незаконен добив на баластра от р. Струма и незаконно водохващане на р. Струма за водоснабдителните нужди на с. Боснек.

✓ Сеч на неправомерно маркирани и немаркирани дървета в буково насаждение в района на с. Железница.

- ✓ Незаконна сеч в буково насаждение над в.з. Ярема.

- ✓ Незаконно изграждане на мобилна мачта на М-тел над в.з. Ярема.

- ✓ Незаконна паша на кози над кв. Симеоново.
- ✓ Несъгласувано строителство и дейности на х. Острица и х. Планинец.

✓ Незаконно сметище над с. Железница.

2. Проверки по документи и съгласуване на план-извлечения в ДГФ в ПП Витоша на ДЛС Витошко-Студена и ДГС София.